

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Narečnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Ismerati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Pismo iz Belgrada.

4. marca 1919.

Poročati bi moral o parlamentarni situaciji ter o delovanju našega Narodnega predstavništva, ki je bilo otvorjeno v soboto, dne 1. t. m. Ali razen tega, kar se vam je že poročalo, nimam skoro ničesar novega omeniti. V soboto je bila formalna otvoritev s kratkim nagovorom najstarejšega poslanca g. Jeftanoviča, ki je prevzel začasno predsedniško mesto, ter izvolitev štirih tajnikov. Ko je govornik slavil dinastijo Karagjorgjevičev, so vsi poslanci razen socialistov in Lorkovičeve grupe vstali raz svojih sedežev.

Druga seja se je vršila danes dopoldne. Na dnevnem redu je bilo čitanje imen vseh izbranih poslancev ter izvolitev verifikacijskega odbora, v katerega je izvoljen tudi naš sodrug profesor dr. Lončar. Prihodnja seja ni še določena, a vse kaže, da se ne bo vršila prej, dokler verifikacijski odbor ne izvrši svojega dela. Politичne stranke so se pričele grupirati in snovati svoje klube. Prvi klub je tvorila takozvana državotvorna demokratska stranka, ki šteje 82 poslancev.

Socialističnih poslancev je 12; od teh je 5 Slovencev, 3 Hrvati in 4 Srbi iz vojvodine. Prvo skupno sejo bomo imeli jutri dopoldne, kjer bomo osnovali svoj klub ter določili program našega bodočega parlamentarnega dela. Bosanski sodrugi so odklonili dva mandata, ki so jim jih določile združene meščanske stranke in to vsled tega, ker so oni zahtevali štiri mandate. Meščanske stranke so jim dale dva, a enega so dali Smitranu, ker ga smatrajo za reprezentanta narodnosocialne struje.

Sodrugom iz Srbije so dali samo en mandat, čeravno bi na podlagi števila glasov pri zadnjih volitvah imeli pravico do 12 zastopnikov. Kot protest proti temu postopanju so srbski sodrugi odklonili še tega. Tako so sodrugi iz Srbije in Bosne brez vsakega zastopstva in bodo na zunaj še ostreje nastopili proti sedanji vladi in sedanjem parlamentu. Tudi pozicija našega kluba bode kolikor toliko oslabšana.

Življenje tu je zelo živahno. Ulice so polne ljudstva in trgovine polne blaga. Zlasti jestvin, slanin, masti, svinjskega mesa, kruha, kave, testenin, riža itd. so vse izložbe napolnjene. Vsak kupi brez kart in kolikor hoče — ali cene so horendne, da človek ne more verjeti in da se čudim, kako se more revno ljudstvo sploh še prehranjevati.

Stanovanjska kriza je na vrhuncu. Pomanjkanje stanovanj je zelo veliko. Kdor dobi meblovano sobo za 100 do 150 dinarjev mesečno (kar pomeni 300 do 450 K) je srečen.

Revno ljudstvo je precej sestradano in brez obleke. Tudi brezposelnost je precej velika.

Zaradi teh življenskih in stanovanjskih razmer je socialistična stranka sklicala preteklo nedeljo v Belgrad 20 shodov, ki so bili vsi zelo dobro obiskani in burni.

Cenzura pleni delavsko časopisje, kakor pri nas, ko smo bili še v stari Avstriji. Belgrajska buržoazija je zelo naduta in brezvestna.

Vsled tega je vsak sporazum izključen.

P.

Narodno-gospodarski pomen begunskega taborišča v Strnišču.

(Dr. Škapin.)

Imel sem uradni posel v taborišču beguncev v Strnišču.

Begunsko taborišče Strnišče se razteza ob desni strani železniškega tira Pragersko-Ptuj, med postajami Crkvenica in Strnišče, ter zavzema površino nad 100 orolov. Taborišče je bilo za časa vojne velika vojaška bolnica. Zgrajeno je po načrtih madžarskih inženirjev ter je

stalo avstrijski erar več milijonov. Kanalizacija, ki je izvršena po najmodernejših in najekonomičnejših načelih tehnike, je nekaj dovršenega: Čutiti ni, kljub temu, da prebiva sedaj v taborišču okrog 3500 beguncev, niti najmanjšega smrada. Kanalizacija je stala, kakor mi je povedal gospod oskrbnik — njegovi prijaznosti se moram zahvaliti, da mi je razkazal tudi tehnično ustrojstvo taborišča — nad poldrugi milijon kron. Srce kanalizacije sta dve veliki sesalki v baraki na periferiji taborišča, ki vsa vata potom zredčevanja zraka iz kanalov nesnažno tekočino in jo na to s pritiskom odvajata v par kilometrov oddaljene, v bližnjem gozdu ležeče greznice, takozvane greznične galerije. Greznična galerija obstoji iz velikih, v vrsti ena poleg druge napravljenih odprtih greznice. Številca ne vem, gotovo pa jih je nad deset. Greznice so deloma betonirane, deloma le izkopane štiriozlate jame, in sicer tako, da leži poleg betonirane greznice druga nebetonirana. V betonirane greznice vodijo grezne železne cevi pod zemljo, po katerih prihaja gnojica iz sesalk. Gosti deli se ustavljajo na dnu teh greznice, dočim tekočina, ko se napolni enkrat greznica do vrha, odteka čez rob greznice, ki je ob strani nebetonirane greznice, v to zadnjo. Tu se tekočina izgublja v tleh ter gnoji, v kolikor bi bile v nji še gnojilne snovi, svet. Kanalizacija dosega na ta način dva namena: Odvaja daleč iz taborišča vso nesnago ter jo zopet zbira kot gosto gnojilo v betoniranih greznicah. V higijeni in ekonomičnem oziru ni torej mogoče doseči več. Vodovod je istotako dovršeno delo. Koliko da je stal, žal nisem vprašal g. oskrbnika, gotovo pa ne dosti manj.

Taborišče ima tudi moderno urejene pralnice z električnim obratovanjem, močno električno centralo za razsvetljavo taborišča ter električno silo za obrate.

V taborišče sem prišel, kakor rečeno, v uradnem poslu, ki se ne dotika tehnike taborišča. Po že površnem ogledu tehnične strani istega pa sem prišel do prepričanja, da se ogromnega investiranega kapitala ne sme uničiti, ampak da se ga mora produktivno izrabiti. V modernih človeških naselbinah so vodovodi in kanalizacije glavne strani, rekel bi podlaga, brez koje je vsako nemoteno obratovanje izključeno. Kakor hitro smo torej dobili to dvoje, moramo po kategoričnem gospodarskem imperativu ogromne investirane kapitale tudi izrabiti. Poleg tega imamo tudi električno gonilno silo, ki se bi pa najbrže v kratkem, v slučaju, da bi bil tok iz električne centrale Fala cenejši, nadomestila s tokom iz te.

Taborišče obstoji iz velikega števila lesenih barak. Gospod oskrbnik mi je na moje vprašanje povedal, da se bodo te barake glasom mnenj strokovnjakov dale uporabljati še najmanj 10 let. Skozi deset let nam ni torej treba za zid izdati ničesar. Treba je le preskrbeti strokovne stroje, dobiti delavstvo ter organizirati delo. Po mojem mnenju bi se dale z ozirom na to, da imamo dovolj dobrega lesa, ustanoviti velike delavnice pohištva z električnim obratom. Te delavnice bi ne krile le naše domače potrebe, ampak bi tudi preostajalo blaga za eksport, ki se bo z lesnimi izdelki gotovo rentiralo.

Poleg izdelovalnic pohištva bi se lahko ustanovilo z njimi v zvezi tozadevne strokovne šole. Pa tudi pletarske delavnice, združene s pletarsko šolo, bi se z ozirom na to, da imamo na Štajerskem v dravski strugi zadošči potrebnega materiala, gotovo rentirale. In mogoče še druge delavnice bi se dale ustanoviti.

Gospod oskrbnik je, kolikor je meni znano, ustanovil v Halozak veliko pletarsko podjetje, ki se je rentiralo. Kot strokovnjak je tudi že v enem mesecu v Strnišču otvoril pletarsko delavnico ter pletarsko šolo. V šoli je okrog

65 učencev in učenk, večinoma v starosti od 14 do 18 let. Ravno dan mojega poslovanje v Strnišču so begunci na precej obširnem zrigolanem svetu sadili vrbe, ki se bodo porabljale v pletarski delavnici.

Skicirati hočem še par značilnih potez taborišča. Taborišče ima danes poleg pletarske šole tudi že ljudsko in obrtno šolo. Obrtno šolo vodi gđ. Komavli. Le-ta mi je dovolila obisk šole med poukom. Deklice so risale kroje oblek. Takoj v sosednji sobi pa so krpale moške in ženske obleke ter perilo. Načelo g. oskrbnika v tem oziru je, izrabiti vsako cunjo in krpo. Cunj, ki se najdejo v taborišču in tudi po jarkih, se najprej operejo, v desinfektorjih desinficirajo in na to porabijo za obleke.

Tudi krojaška delavnica je že ustanovljena. Videl sem izgotovljenih že precej oblek za dečke, vse iz starih oblek, pa lično izdelane in čiste. Bil sem tudi v oddelku, kjer stare ženske — jih je kakih 15 nad 60 let starih — krpajo obleko in perilo. Gospod oskrbnik mi je rekel, da so vedno dobre volje. Da, da! Delo je eliksir življenja, kakor je rekel Spenser.

Dalje sem bil tudi v hiralnici, kjer je precej že popolnoma oslavljenih starčkov. Eni so ležali, drugi so hodili in se pomenkovali. V baraki pa je snaga in čistost, kakršne skoraj da bi ne bil pričakoval.

In slednjič še nekaj, kar me je najbolj razveselilo: sirotišnica. V dveh barakah za punčke in fantke je v več oddelkih veliko malih posteljic za te malčke brez mamice. Ta drobnjad me je takoj še pred vstopom obsula in s posebnim zadovoljstvom sem na licih ugotovil, da so zdravi, dobro rejeni in imajo zdravo barvo. Ti malčki imajo dobro, večšo mamico, gđ. učiteljico Komac, ki se posveča s tako sveto ljubeznijo težavnemu in odgovornemu narodnemu delu. So to otročki od enega leta dalje. Nekateri ne znajo še govoriti in hoditi. Pa joka nisem čul, čeravno sem bil dobre četrt ure med njimi. Odč. Komac je s tako prisrčnostjo kazala različne svoje eksample in govorila s takim čuvstvom, kot je to navadno le pri materah. Mislim sem si: malčki, v boljših rokah ne morete biti.

Begunci so še le dober mesec v taborišču. Prišli so iz Gornjega Avstrijskega. Taborišče so bili vojaki in civilno prebivalstvo po razpadu Avstrije novembra meseca zelo poškodovani. Vdrli so v vse zaprte prostore, odnesli okna, vrata pri barakah, deloma tudi stroje. Vandalizem se je poznal na celotnem taborišču. Danes pa skoraj ni več najti teh sledov. Veliko dela se je izvršilo. Posebna zasluga za vse to gre gospodu oskrbniku ter g. inženirju, ki vodi tehniška dela. Prebivalstvo je odneslo iz skladišč tudi obleko, perilo, žimnice, rjuhe itd., sploh vse, kar se je dalo količkaj porabiti. Danes pa se po vaseh to ukradeno blago zbira ter vrača taborišču. Tudi dan mojega bivanja v taborišču so orožniki pripeljali veliko, z znamko nekdanje bolnice zaznamovanega perila in drugih stvari.

Moja slika pa bi ne bila popolna, če bi ne pokazal slednjč tudi na njene črne dele. Gospod oskrbnik je že pričel z rigolanjem sveta v taborišču. Ogledal sem si delavce pri delu. Samo dečki v starosti 14 do 16 let in nekaj ženskih. Kje so pa odrasli, kje vojaki, ki jih je že precej v taborišču? Teh ni pri delu! Vojska je tu ustvarila svoje veliko kulturno delo: veliko iz med njih n o č e delati. Delavci so posebej plačani. Navadni delavci dobe poleg boljše hrane še tri krone na dan.

Toda vojska je ustvarila toliko kulture, da je postalo marsikateremu edina atrakcija — brezdelje. Lepa perspektiva! Ne hudujem se na te ljudi, ker so nedolžni in so taki, kakršni so morali postati. Ti črni deli moje skice pa delajo svetle, pisane dele še izrazitejše in oko se zagleda z velikim upanjem na one snežnobe.

z rdečimi in plavimi trakovi porisane košarice pletarske delavnice, ki jih ustvarja mladina. Veselja do dela v človeštvu ne uniči za vedno nobena vojska. V kratkem se nam posreči tudi retuša teh črnih motivov.

Končno še nekaj. Begunci tožijo v glavem, da je kava slaba ter da dobivajo premalo kruha. Racija kruha se je morala namreč z ozirom na to, da ni došla pričakovana množina žita, na polovico skrajšati. Racija je dejansko najmanj za polovico premajhna ter se mora kar najhitreje dopolniti. Ravno tako manjka tudi obleke, perila in obutve. Preskrbeti se mora takoj tudi to. Človeški kapital je dragocenejši nego denarni. — Kava pa je iz želodovih konserv in je kljub temu, da se primeša na 1100 porcij predpisanih 18 kg sladkorja, tako grenka, da je nevžitna. Mogoče naj bi se, ker sladkorne racije ni mogoče povišati, dajale manjše porcije kave, mogoče celo polovične. Redilnih snovi ta črna kava že itak ne bo imela nobenih.

Svobodna trgovina.

Belgrad, 1. marca.

Ministrski svet je dne 28. februarja sklenil dovoliti svobodno trgovino v ozemlju SHS. Naši poslanci so takoj, ko so izvedeli za ta sklep, protestirali proti temu, uvidevajoč, kako velik udarec bi bila svobodna trgovina za delovno ljudstvo, ki je že itak popolnoma izžeto. V soboto, 1. marca so šli poslanci sodrug Petejan, Gostinčar in Pišek k ministru Petričiču, da izrazijo svojo nevoljo nad tem sklepom. Sodrugi Petejan je v imenu slovenskega delavstva odločno nastopil proti svobodni trgovini, katera v tem času, ko nimamo še dovolj žita, masti in mesa na trgu, zada delavstvu velik udarec, kajti ob svobodni trgovini se bodo cene neverjetno dvignile, katerih pa slabo plačano delavstvo ne bo moglo zmagati. — O stvari bomo še govorili. Naredba še ni izšla in ni izključeno, da se ta sklep nekoliko predrugači.

X.

Politični pregled.

= **Zakon o državljanstvu v Jugoslaviji.** LDU. Belgrad, 5. (JDU.) Med zakonskimi predlogi, ki jih je pripravila vlada za prvo zasedanje Narodnega predstavništva, je tudi zakonska predloga o državljanstvu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. V zmislu tega zakonskega načrta bo priznано državljanstvo vsem prebivalcem, ki so rojeni v kraljestvu in ki živijo na njegovem ozemlju.

= **Razdelitev dela v državnem veču.** LDU. Belgrad, 5. (JDU.) Narodno predstavništvo bo po verifikaciji mandatov in konstituiranju najprej razpravljalo o poslovniku. Potem pride na vrsto zakonski predlog o državljanstvu, nato pa takoj začasni načrt agrarne reforme. Kakor poroča »Pravda«, bo določil novi poslovnik v Narodnem predstavništvu nastopne stalne odseke: administracijski, proračunski, finančni, imunitetni, verifikacijski, vojni, narodnoekonomski in ustavni odsek. Nadalje se osnuje odbor za raziskavanje utemeljenosti predlogov in interpelacij narodnih poslancev.

= **Jugoslavija in Italija.** »Times« prinaša pod naslovom: »Fiume the disputed port« dne 31. januarja članek, v katerem pisatelj navaja razmerje narodnosti v Reki: 24.000 Italijanov, 15.000 Hrvatov ali Jugoslovancev ter 6000 Mažarov; s Sušakom pa, ki je le po mostu ločen od Reke: 24.000 Italijanov, 27.000 Jugoslovancev in 7000 Mažarov ter pravi, da bi se moralo z ozirom na nasprotujoče si zahteve Italijanov, Jugoslovancev in Mažarov napraviti Reko in Trst za prosti luki, in sicer Reko pod jugoslovansko, Trst pa pod italijansko upravo ter da bi se morale zavarovati pravice laškega prebivalstva na Reki na isti način, kot pravice slovenske manjšine Trsta. Železnice, ki vežejo Reko z Zagrebom, Budimpešto in Češko proti severu in z Belgradom ter Rumunijo proti zahodu, kakor tudi one, ki vežejo Trst z Dunajem in Solnogradom, bi se morale postaviti glede tarifov pod mednarodno kontrolo. Pisatelj pravi, da »je nevarnost, da se pri sporu o posesti teh dveh luk pozabi na interese **luk samih** in oni, ki se jih poslužujejo. Pri ureditvi vprašanja pa je treba upoštevati gorečo ljubezen do luk samih in vsaka ureditev, pri kateri bi ne odločala ta ljubezen, bi bila slaba.« — in.

= **Iz avstrijsko-nemške narodne skupščine.** LDU. Dunaj, 5. (DunkU.) Po izvolitvi predsednikom je prevzel sodrug Seitz predsedstvo in nagovoril zbornico nastopno: Prva naloga narodne skupščine mora biti, da dvigne ljudstvo iz strašne bede in revščine, v katero je zašlo po krivdi vojne. Spominjal se je potem vojnih žrtev. (Poslanci so se vzdignili raz sedežev.) Spominjal se je stotisoč nemških vojnih ujetnikov

in milijonov pripadnikov nemškega naroda na Nemškem Ceskem, v Sudetah in na jugu Nemške Avstrije, ki jece pod tujo vojsko oblastjo in niso v stanu izvrševati tudi najprimitivnejše pravice državljanja, volilne pravice. (Splošno odobranje.) V tem trenutku kličemo vsem tem, da nas narod ne bo nikdar pozabil težkih žrtev vojne, ne bo pozabil bratov, ki so padli za obrambo dežele. Ne bomo prej počivali, dokler nimamo vseh naših vojnih ujetnikov v domovini. Bratom v ogroženi deželi, ki se morajo danes pod tujim imperijalizmom uklanjati vojaški sili, njim kličemo z vsakim utripom našega srca, da jim stojimo ob strani in da ne bo počival noben Nemec, dokler se ni ves nemški narod otresel tujega jarma. (Odobranje in ploskanje.) Nobena žrtev nam ne bo presedala v tem boju, kajti mi vemo, da se more nemški narod iz te nesreče, v katero je bil pogreznjen po vojni, samo dvigniti z enotnim in celokupnim postopanjem. (Navdušeno odobranje.) Predsednik je potem načrtal nabroj nalog, katerih rešitev še čaka narodna skupščina. Potem je svoj govor nadaljeval: Volitve so zagotovile republiko, priklopitev k Nemčiji in socialno preoblikovanje gospodarstva v interesu vsega delovnega ljudstva. Mi bomo predvsem delovali za mirovna pogajanja in potem šele za mir in za ustanovitev zveze narodov, ki izključuje ponovitev strašne vojne. Predsednik je poudarjal naloge na polju notranje politike in končal govor z željo, da delo uspeva v blaginjo nemškega naroda in v blaginjo domovine. (Dolgotrajno odobranje in ploskanje.) Državni kancelar je potem kot utemeljitev načrta o državni obliki, o zasedenem ozemlju in o načrtu, ki naj ga sklene ustanovitvena narodna skupščina k § 3. izjavil nastopno: Mi kličemo ves svet kot pričo, da prepuščamo odločitev o pripadnosti nasilno zasedenih okrajev v nemškočeški deželi, v Sudetah, na južnem nemškem Tirolskem itd. mirovnemu kongresu in da se nismo nikdar upirali sili. — Izvolil se je 21 članski ustavni odsek. Predsednik Seitz izjavi, da je smatral kot svojo dolžnost, z ozirom na inkompatibiliteto dveh mest odložiti mesto načelnika socialno demokratične zveze. — Čehoslovski poslanec v nemškoavstrijski skupščini Dvořák je prisegel v nemškem jeziku, češ, da s tem ne preudicira. Čehi pripoznajo nemški jezik kot razpravni jezik, zahtevajo pa, da tudi v Pragi nemški poslanci češke narodne skupščine govorijo češko.

= **Zahteve rudarjev na Francoskem.** LDU. Bern, 4. (DunkU.) Kakor poroča »Humanite«, je sklenil kongres rudarjev v Pas de Calais-u, zahtevati osemurni delavnik in 50 % zvišanje mezde. Rudarji hočejo stopiti v stik z železničarji na Francoskem ter ustvariti skupno organizacijo v srednji in severni Francoski, ki naj sporazumno z angleškimi delavci uprizaro skupno gibanje.

= **Iz Rusije.** LDU. Amsterdam, 5. (DunkU.) »Times« poročajo iz Helsingforsa: Trockij je izjavil na vserruskem kongresu sovjetov, ki je bil dne 25. februarja v Petrogradu, da so ententne vlade opustile namero, vmešavati se v ruske razmere. S tem sklepom imajo boljševiki prosto roko. Ljudski komisar za vojno je podal pregled o vojaškem položaju in je dejal, da morajo boljševiki prodirati na murmanski obali do Arhangelska. Rekel je tudi, da morajo dobiti ustja v Črno morje se izlivaločih rek ter doseči prejšnjo mejo proti Prusiji. Tudi morajo pregnati sovražnika z Urala.

= **Pogajanja v Spaaju.** LDU. Berlin, 5. (DKU) WU poroča: Dne 4. marca so začela v Spaaju razpravljanja o prehranjevanju Nemčije. Admiral Hope je izjavil, da se ne bo dovolilo uvoza živil v Nemčijo, dokler se ni povoljno napredovalo v oddaji nemškega trgovskega brodogoja. O tem ni govora, da bi se Nemčiji ali sploh komu drugemu dobavljala živila do prihodnje žetve. Ententa ni pripravljena in tudi ne voljna, že sedaj razpravljati o količini in o pogojih celokupne prehrane Nemčije. Nemški delegat Kaymes je dodal, da obstoji med Nemčijo in entento še vedno vojno stanje. Pri teh okoliščinah povdarja ententa željo, da naj Nemčija že v naprej odda, kar bi morala itak storiti. Za oddajo mornarice vztraja ententa pri starih težkih pogojih. Nemški delegati so izjavili, da se bo vršila izročitev mornarice glasom pogodbe samo v toliko, da se ugotovi preskrba Nemčije z živili. Vsled teh dogodkov v Spaaju je bila dav v Weimarju seja kabineta; poslali so instrukcijo na nemške posredovalce v Spaaju. Na podlagi te nove instrukcije bodo danes popoldne razpravljali v Spaaju.

= **Zahteve stavkajočih v Nemčiji.** LDU. Berlin, 5. (DunkU.) Večerna izdaja »Vor-

wärtsa« poroča iz Weimarja: Včeraj je dospelo semkaj odposlanstvo socialno demokratičnih delavskih svetov berlinskih, ki je imelo z vlado daljše posvetovanje o stavki v Berlinu in o zahtevah tamošnjih delavcev. Posledica teh pogajanj je, da namerava vlada rešiti v prihodnjih dneh nastopna vprašanja: 1. delavski sveti; 2. delavsko pravo; 3. socializacija; 4. vojaštvo, in 5. preskrba z živili.

= **Izjava predsednika Wilsona.** LDU New York, 4. (DKU) Predsednik Wilson je imel v Metropolitan operi govor, v katerem je izjavil, da se je na podlagi neovrgljivih dokazov iz vseh delov dežele prepričal, da so Zedinjene države za zvezo narodov. Zveza narodov ni nobena sporno vprašanje med strankami in nobena stranka se ne bo upala trajno protiviti se tej zvezi. Opozicija senata temelji na doktrini skrbnega samoljubja. Ako Zedinjene države ne pristopijo k zvezi, bi bile najbolj zaničevan narod. Predsednik je zagotavljal, da Amerikanci niso šli preko morja zato, da pretepejo Nemce, temveč da pokažejo, da bodo Amerikanci šli povsod tja, kjer se napadajo pravice človeštva.

Dnevne vesti.

= **Iz 68. seje deželne vlade za Slovenijo z dne 3. marca 1919.** Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 30. decembra 1918, št. 248 se razširi na rudniška podjetja in podjetja, ki spadajo po rudarskem zakonu pod nadzorstvo rudarskih oblasti. Pravice, ki jih daje naredba političnim oblastem I. stopnje in obrtnemu nadzorništvu, bodo vršile pri rudniških podjetjih rudarske oblasti. V novelo se sprejmejo tudi splošna določila za vse obrate. V podjetjih, v kojih se dela osem ur nepretrgoma, je všteti v plačan delovni čas neobhodno potrebne odmore, v kolikor ne presegajo skupne dobe 15 minut. V podjetjih, kjer se je skrajšal delovni čas na osem ur, se ne sme znižati vsled tega istočasno prejšnjega zaslužka. — Delavci Kranjske industrijske družbe na Jesenicah so stavili razne zahteve, katerim naj podjetje ugodí do 8. t. m. Deželna vlada skliče komisijo, ki naj prouči na licu mesta zlasti mezne razmere in posreduje med delavstvom in družbo. — Pomankanje oblek za odrasle, ki si jih za sedanje ogromne cene ne morejo omisliti in so navezani na dobredelne državne akcije, je prav občutno. Poverjenik za socialno skrb se pooblasti, da se pogaja s tvrdkami, ki so ponudile v nakup ceneno blago in da nabavi za državno oblačilnico blago za obleke za odrasle. — Za podporo bolnih in sicer podpore potrebnih slovenskih književnikov se dovoli predsedstvu deželne vlade primeren kredit. — Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani je predložilo poverjeniku za notranje zadeve obširno resolucijo, v kateri zahteva uradništvo denarnih zavodov na slovenskem ozemlju zvišanje plač in upostavo posebne komisije po deželni vladi, ki naj preišče slučaje grdega izrabljanja uradnikov od strani denarnih zavodov pod bivšo Avstrijo in ki naj uprave primora, da popravijo povzročeno škodo prizadetim uslužbencem, vlada načeloma izjavi, da je pripravljena posredovati med uradništvom in denarnimi zavodi.

= **Mestna elektrarna ljubljanska nadleguje** električni tok odjemajoče občinstvo z računom, katerim je pripisana malo okusna pretinja, da se bo s 15. marcem t. m. tok ustavil, ako ne bo stranka zaostalega računa — navadno par borih kronic — poravnala. Če še vedno nimamo čerkov, in se je treba gnesti pred poštnimi šalterji radi oddaje denarja po cele ure (znamke se kupijo navadno v kleti, nakaznice se dobe kje v kakem stranskem hodniku, denar pa oddajajo pod streho, čisto po avstrijsko!) — naj bi si kakor plinarna, tudi elektrarna najela posebne ga inkasanta, in teh šikan bi bilo konec. Ali je Ljubljana res kaka pozabljena hribovska vas?

= **V Celju se je ustanovila dne 22. m. m. krajevna skupina Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju.** Poročal je tov. Hiter od Osrednjega odbora. Pristopilo je dosedaj že lepo število članov in članic; pozivalo pa tem potom vse zasebne uradnike in uradnice, da prigrasijo takoj svoj pristop k organizaciji. Odbor.

= **Vseučiliška komisija ima svojo IX. redno sejo v soboto, dne 8. t. m. ob 5. uri popoldne v deželni palači, Bleiweisova cesta 10. II.** Posebna vabila ne bodo razposlana.

= **Umor v Idriji.** Meseca februarja je bil umorjen gostilničar Jurij (priimka nismo še doznali) iz Kanomlja pri Idriji, njegova žena in dekla sta bili težko ranjeni in stanovanje izropano. Ne ve se pa, kdo je izvršil ta zločin. Italijanske oblasti drže celo stvar zelo tajno. V Idriji se nahaja neka vrsta italijanskega vojaštva, katerega pusti tamošnji poveljnik po dnevi zapreti, ponoči pa jih izpusti na svobodo. Pred njimi ni nobena ženska varna. Tudi v Idriji vlada med vojaštvom revolucionarni duh, vse je sito vojaške službe.

Železničarski štrajk v Trstu poravnani. Štrajkujoče delavce so vse zopet sprejeli v službo, izvzemši onih, ki so jih zaprli. Železničarjem so ugodili v toliko, da jim izplačujejo zahtevanih 50 odstotkov poviška, to pa vsled tega, ker se je potegnil zanje laški železničarski sindikat. (Dokaz, kaj premore internacionalna delavska solidarnost! Op. ur.) Od aretiranih železničarjev so jih obdržali 6 v zaporu, druge so izpustili. Imena zaprtih še niso znana.

Uvažetje! Od 6. marca t. l. dalje znaša pristojbina za poverila na potnih listih pri nemško-avstrijskem konzulatu v Ljubljani za imovite Jugoslovane 20 K, za neimovite pa 10 K.

Trgovina z dekleti v Mariboru. Policija je zasledila v Mariboru trgovino z dekleti, s katero se je pečal Binhauser Reinfried & Comp. Izvabljal jih je z ženitovanjskimi inserati v listih, zlasti take, ki so imele denar. V pisarni je imel uradnico, ki je hodila po dekleta. Tako je privabila z Dunaja neko Gabrijelo Randenberg, katero je Binhauser upijal in zlorabil pod pretvezo, da jo poroči. Nato se je hotel iznebiti in ji grozil, da jo kot inozemko da izgnati. Binhauser je poslovodja pri tvrdki pl. Lehmann.

Francosko-slovenska organizacija naznanja članom, da je čitalnica v mali dvorani »Narodnega doma« odprta vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. V isti dvorani se vrši vsak večer od pol 9. do 10. ure konverzacija.

Tihotapstvo na Štajerskem. Iz Ptuj, Radgone, Ljutomer, Semniča, Št. Lenarta in Špilj poročajo, da se je tam organiziralo veliko tihotapstvo čez mejo v Nemško Avstrijo s konji. Isto se godi s Hrvaške. Naravno pa je, da so tihotapci tudi tisti, ki blago izvažajo in ne le Nemci, ki ga kupujejo.

Angleški polkovnik Baker v Trbovljah. Angleški polkovnik generalnega štaba Baker, odposlanec medzavezniške komisije za prehrano, je posetil v sredo, 5. t. m. Trbovlje v spremstvu poverjenika za prehrano in okrajnih glavarjev iz Celja in Litije. Sprejela ga je deputacija trboveljskega rudniškega delavstva, v imenu katerega mu je poslovodja delavskega konsumnega društva Sitter na podlagi konkretnih podatkov obrazložil bedni položaj rudarjev ter njihovih rodbin v premogovnikih Trbovlje, Hrašnik in Zagorje. Polkovnik Baker se je natančno informiral o vseh razmerah glede plače, prehrane, obleke in drugih življenjskih potrebščin. Ogledal si je tudi borna stanovanja delavstva, bolnico in dela rudarjev v rudniku. Obljubil je delavstvu, ki je strohovito trpelo pod pritiskom gnile avstrijske uprave in skope premogokopne družbe, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se olajša delavstvu težki položaj. Prijaznost polkovnika Bakerja in odkritosrčno zanimanje za vsako podrobnost je napravilo na delavstvo globok vtis in vzbudilo nado, da pride skorajšnja pomoč.

Svoboda govora v Jugoslaviji. Glasilo hrvatske socialne demokracije, »Sloboda« poroča o shodu, katerega so priredili sodrugim povodom štrajka v Križevnem na Hrvatskem. Na tem shodu je moral predsednik predstaviti policijskega uradnika, ki je imel nalog, da »cenzurira« izvajanja govornikov. Kot vse kaže, na Hrvatskem nikakor ne razumejo zahtev časa in ondota buržoazija najbrže misli, da je ljudstvo po štirih letih vojne še vedno tako omejeno, da se bo pustilo komandirati od kopice puhlih visokih uradnikov in privilegiranih propadlih plemičev. Gospodje se pač zelo motijo. Čas hiti in ni daleč trenutek, ko bodo ljudske mase s temeljito kretnjo izbacile to buržoazno kasto z vso njeno be-raško polomijo ter same izvolile ljudi, ki čutijo bolj demokratsko.

Nov socialističen list v Bosni. S 1. marcem je prišel izhajati v Sarajevu »Železničar« glasilo železničarjev in poštinih uslužbencev. Izhajal bo 1. in 15. v mesecu. S tem se je dnevniku »Glas slobode« pridružil nov bo-levnik za pravice zatiranih in brezpravnih ljudskih mas ter nov razširjevalec socialistične ideje. Pozdravljamo ta napredek bosanskih sodrugov, želeč jim kar največ uspeha pri izobrazbi in organizaciji proletarijata.

Dopisi.

Tržič. Živimo še vedno po starih avstrijskih šegah. Pilitri in roka postave še vedno uganjajo svoje hudo-mušne šale. Posebno opažamo, da orožniki vestno po-izvedujejo v voljo raznih podpor. Tu se uporablja še vedno stari sistem: Saj ne rabi podpore na primer tisti, ki že od mladih nog plačuje bolniško blagajno! In tem ljudem se podpora odkloni, češ niste bili član bolniške blagajne? Matere večih otrok, vdove padlih, se ponajveč tako opiše, da se jim dobro godi, da jim lahko otroci po-magajo, da imajo to ali ono, da so zmogne za delo, skrat-ka: da so dobro preskrbljene! Torej otrok, ki je izgubil svojega očeta, reditelja, naj le živi v pomanjkanju, mati pa naj gre delat in naj otroka, za katerega vzgojo je odgovorna, pusti v nemar! Če bi bili vi gospodje, na našem stališču, ali bi tudi potem to držalo? Treba bo tudi pri vas poštene metle! Kje so oblasti, da se tudi v tem pogledu napravi red?

Tržič. Delavski krvosesi so pričeli z delom. In kako? Nek tukajšnji tovarnar se je, ves razkačen, ker stav-binski delavci pri Zmuru zaslužijo 15 K dnevno, zatekel k njemu, ter mu priporočal, naj nad 8 K, ne plačuje svo-jih delavcev! Ko so to stavbinski delavci izvedeli, so mu tudi takoi obljubili, da bodo z njim drugič na kratko ob-računali. To presega tudi že vse meje! Gospod tovarnar, zamenjajmo s plačo! Bomo videli, če boste potem pri tej draginji z njo zadovoljni! Delavci! Vidite, kakšnih sredstev se tovarnarji poslužujejo! Leta in leta jim mno-žite njihov kapital, na vse zadnje vam pa še osoljenega soka ne privoščijo! Raditega, delavci, v organizacijo, da bo mogoč boj proti našim krvosedom! — Sodrug Vrhunc je nabral v Tržiču, Šiški in Križah 100 K za ti-skovni sklad, ker nas »gospod fajmošter« ne morja! — Sodrug! Ob vsaki priliki zbirajmo za tisk. sklad! Raz-širjajmo naše časopise in brošure!

Delavstvo in njegove zahteve: Dolga vojna je zahtevala od delovnega ljudstva najhujše za-tajevanje in trpljenje. Življenje delavstva pred vojno je bilo še kolikor toliko podobno življenju, dasi ni bilo prijetno, vendar živelo se je. Če ni bilo drugega, bil je vsaj kruh, in kozarec vina ali vrček pive, ki je delavca nekoliko nokrep-čalo! Ali vojna nam je prinesla pomanjkanje v vsakem oziru in cene so silno narasle. Delav-stvo je pozabilo v tem času vse pristradane prihranke. In danes stoji brez denarja, brez ob-leke in obutve takorekoč ob pogibelji. Ob pre-obratu, in ujedinenju SHS je bilo delavstvo mnenja, da se mu bližajo boljši časi, vsaj z ozi-rom na prehrano. Danes je delavstvo razočarano. Draginja celo od dne do dne narašča. Ni čuda, ako stavi v tem času višje zahteve na podjetja, ko vidi le v tem rešitev iz neznosne bede. V stari Avstriji se je dobivalo od apro-vizacij blago po zmernejših cenah. Sedaj pa so cene pri aprovizacijah silno narasle. Vlada mora kar najhitreje temu odpomoči. To je predvsem najbolj nujno vprašanje. Delavstvo ve, da je predpogoj države dobra industrija, ve tudi, da s svojimi zahtevami pritiska na razvoj iste. Ali delavstvo tudi to ve, da je brez njega indu-strija mrtva, ako mora stradati! Vlada naj, ako hoče imeti dobro in napredujočo industrijo, pre-skrbi za prehrano! Nočemo pa živeti v takih razmerah kot dosedaj. Tudi mi delavci se pri-števamo k človeku!

Rogaška Slatina. Tukajšnja delavska orga-nizacija je priredila veselico v restavraciji g. Ogrizeka, ki se je je udeležilo ljudstvo v tako obilnem številu, da niti dosti prostora ni bilo. Preden se je pričel ples in šaljiva zabava, je pozdravil sodrug I. Vidgaj navzočo množico v imenu vsega delavstva Rogaske Slatine. Rekel je, da se vrši prvič taka veselica in da prvič vihrajo zunaj nad durmi rdeče zastave. Tudi k nam, v našo kopelj prihaja svit zarje, ki raz-svetljuje pot delavskemu ljudstvu. Po nagovoru se je pričela zabava, ki je v najlepšem redu po-tekla. Zahvalimo se vsem, ki so se udeležili naše veselice, posebno pa našim sodrugom, ker so nam plesno sobo tako krasno okinčali, vse tako lepo uredili in za vse poskrbeli! Od či-stega dobička se je poslalo nekaj za tiskovni sklad »Napreja«.

Celje. Ravno sem dobil pismo iz Ponikve, kako nasilstvo počenjajo »Zvezarji« proti soci-alnim demokratom. Kakor znano, je v vseh obratih vpeljan takozvani osemurni delavnik. Ali v turnesu je 12 ur dela in 24 ur prostega časa, ki ga gospodje postajenačelniki vpeljujejo. Postajenačelnik gospod Mohorko, seveda »Zve-zar«, je poklical dva prožna delavca k sebi, ter jima rekel, da jih vzame v službo na postajo, ali samo pod tem pogojem, da pristopita k »Zvezarji«! Radovedni smo, kaj bi rekli gospodje »Zvezarji«, če bi kaj takega naredili socialisti! To bi vpili o našem terorizmu! Ali ni to tero-rizem gospodje? Vam seveda je vse dovoljeno! Kaj reče k temu direkcija južne železnice?

Vestnik „Svobode“.

Ker so člani in članice večkrat izrazili že-ljo, da bi si ogledali obratovanje mestne elek-trarne, se vabi vse društvenike ter prijatelje »Svobode«, da pridejo v nedeljo, dne 9. t. m. ob pol 2. uri popoldne v društvene prostore. Še-lenburgova ulica št. 6. II., odkoder gremo skup-no v elektrarno. Želi se, da se udeleži tega ogle-dovanja, kar največ sodrugov in sodružic.

Vsi člani in članice »Svobode«, ki še niso dobili 2. številke družinskega lista, ga dobe v prodajalnah Konsumnega društva ali v uprav-ništvu. Šelenburgova ulica št. 6. II. nadstropje.

Umetnost in književnost.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče. V petek, 7. marca t. l. ostane gleda-

lišče zaprto. V soboto, 8. t. m. ob pol 8. zvečer Henrika Ibsena »Strahovi« izven abonementa. V nedeljo, 9. t. m. ob 3. popoldne »... ulica št. 15.« izven abonementa. V ponedeljek, 10. t. m. ostane gledališče zaprto. V torek, 11. t. m. ob pol 8. zvečer H. Ibsena »Strahovi« za abone-ment »A«. **Operno gledališče.** V petek, 7. t. m. ostane gledališče zaprto. V soboto, 8. t. m. »Manon« za abonement »A«. V nedeljo, 9. t. m. ob pol 8. zvečer »Mamselle Nitouche« izven abo-nementa. V ponedeljek, 10. t. m. ostane gledali-šče zaprto. V torek, 11. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »B«.

Plamen. Primili smo 4. broj »Plamena«, polumesečnika za sve kulturne probleme, što ga uredjuju M. Kpleža i A. Cesarec, sa sledećim sadržajem: A. Cesarec: Vatromet olujne igran-ke. — Iljko Gorenčević: Cristoval Colon. — Ivan Putnik: Glazba njegovog veličanstva kra-lja Velike Britanije. — Miroslav Krleža: Hodor-lahamor Veliki — Pismo gosp. Prohaska. »Pla-men« izlazi svakog 1. i 15. u mesecu na naj-manje 40 strana. Polugodišnja pretplata 20 K. Pojedini broj 2 K. Uredništvo i uprava: Zagreb, Ilica 7. I.

Shodi.

Seja osrednjega odbora »Splošne železničarske or-ganizacije za Jugoslavijo« se vrši v soboto, dne 8. marca ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. — Predsednik.

Moste-Vodmat-Zelena jama. V soboto, dne 8. marca točno ob 8. uri zvečer seja podružničnega odbora in se-stanek vseh zaupnikov v gostilni pri Sušniku. Polnošte-vilna udeležba dolžnost!

Krakov-Trnovo v Ljubljani. V soboto, dne 8. t. m. ob 7. uri zvečer shod v gostilni nasproti Nuškove vo-jake (Ferej Weiss).

Krajevna skupina 1. juž. žel. vabi na odborovo sejo, katera se vrši dne 8. marca točno ob pol 8. uri zvečer v bivši Mahrovi hiši št. 10. I. nadstropje. — Seja je važna, pridite vsi!

Shodi v nedeljo, dne 9. t. m.

Kropa ob 3. uri pop. v šoli, poroča so-dr. Mihevc. Mojstrava ob 3. uri pop. Hotel »Triglav«, poroča so-dr. Erjavec.

Dnevni red: Politični položaj.

Laze, V nedeljo, dne 9. t. m. ob 3. uri popoldne ja-ven shod v gostilni pri Mahniču. Dnevni red: Politični položaj. Poročevalec iz Ljubljane.

V Mojstrani se vrši shod v hotelu »Triglav«, ne pri Šmercu.

Iz Nemčije.

LDU. Berlin, 6. (CTU.) Snoči so se na Aleksandrovem trgu, kakor tudi po drugih ce-stah in trgih, pričele zbirati velike množice ljud-stva. Okrog polnoči je bilo okoli 30 do 40 tisoč ljudstva tamkaj zbranega. Dospelo so tudi šte-vilne čete narodne mornarske divizije in repu-blikanskega vojaštva s topovi, strojnicami, roč-nimi granatami, bombami itd. Zbrana množica jih je navdušeno pozdravljala. Bilo je jasno, da so vsi istega mišljenja. Te čete so nato obkolile redarstveno predsedništvo, kakor tudi magi-strat in razne vojašnice. Kmalu nato je pričel besen boj za posest teh poslopij. Najhujši je bil položaj na Aleksandrovem trgu. Ustaši so za-stavili vse svoje sile, da se polaste redarstve-nega predsedništva. Poslopje so s petimi polj-skimi topovi neprenehoma obstreljevali. Zdaj pa zdaj so ga tudi naskočili, da bi se polastili vsaj enega dela redarstvenega predsedništva v na-valu. Deloma se jim je to tudi posrečilo, ven-dar pa se držijo vladne čete v vseh drugih de-lih tega obsežnega državnega poslopja. Izgube vladnih čet, kakor tudi napadalcev so zelo ve-like in znašajo že sedaj več sto padlih in ra-njenih. Ravno tako besni boji so se razvili tudi za magistrat. Poslopje so obstreljevali z mina-mi in ga na enem delu porušili. Tudi tukaj je mnogo mrtvih in ranjenih na obeh straneh. Hudi so bili tudi boji za razne vojašnice. Številne vladne čete iz okolice korakajo proti Berlinu na pomoč svojim tovarišem, ki bi se ob svo-jem sedanjem številu mogli le še malo ur uni-rati ustaškemu navalu. Boji so trajali na Ale-ksandrovem trgu, v mestu in pri vojašnicah ves dondan z enako silo in do tega trenutka še niso nonehali. O izidu začasno še ni nič znano. — Od polnoči se vrše okolo redarstvenega predsedništva hudi boji. Zveza s predse-dništvom ni mogoča. Dohod so zasedli Šnarta-kovci. Telefonska zveza je razrušena. Raze-ni ljudske mornarske divizije in enega dela repu-blikanske vojaške brambe je prestopil tudi del polka »Majkšfer« in II. gardnega polka k unor-nikom. Nočni boj je zahteval več žrtve, osem mrtvih in znatno število ranjenih. — Snoči pozno zvečer so stavkajoči v nekaterih zelo ži-

valnih ulicah berlinskih s silo zaprli kavarne in gostilnice. — Vojni minister Noske je dospel v Berlin. Pred svojim odhodom iz Weimarja je imel daljšo konferenco z ostalimi člani kabineta. Dogovorili so se, da je treba brezobzirno zatreti nemire in kar najstrožje kaznovati vse izgrede. — Divizija ljudske mornarice in del republikanskih vojakov je prestopilo k Špartakovcem. Popoldne je zopet prišlo na raznih krajih mesta do streljanja. Kakor se pripoveduje, so vladne čete zmagovite. — LDU. Moskva, 6. (ČTU.) Zborovanje brezposelnih je soglasno sprejelo predlog, naj se oderuštvo in tihotapstvo kaznujeta s smrtjo.

Zadnje vesti.

Verifikacijski odsek državnega veča.

LDU. Belgrad, 6. (JDU.) Delo v verifikacijskem odseku se že živahno razvija. Končano bo najbrže v soboto, tako da bo mogoče v nedeljo zopet pričeti z glavnimi sejami narodnega predstavništva.

Koncentracija meščanskih strank v drž. veču.

LDU. Belgrad, 6. marca. JDU poroča iz parlamentarnih krogov, da se vrše med Starčevićevo stranko prava, napredno demokratsko stranko, Hrvatsko zajednico in jugoslovansko muslimansko organizacijo pogajanja o ustanovitvi skupnega kluba. Za načelnika bo izvoljen bržkone Ante Pavelič. Klub se bo zbral na programu, ki je obsežen v znani izjavi narodnega veča na princa, regenta Aleksandra.

Jugoslovanske zahteve predložene svetu desetorice.

LDU. Dunaj, 6. (ČTU.) Srbski delegatje Pašić, Trumbić in Vesnić so, kakor poroča »Petit Parizien«, predložili komisiji desetorice dve spomenici. V prvi spomenici so z ozirom na zgodovinski razvoj obrazložene jugoslovanske zahteve do Avstro-Ogrske. Druga spomenica vsebuje sliko srbsko-bolgarskih odnošajev in macedonsko vprašanje.

Stavka v šlezjskih premogokopih.

LDU. Berlin, 6. (ČTU.) Iz Vratislave se poroča, da je v sredo v posamnih krogih gornje-šlezjskih premogovnikov ponovno izbruhnila stavka.

Vojna odškodnina Nemčije.

LDU. London, 6. (DunKU.) Bonar Law se je o vojni odškodnini, ki se naj naloži Nemčiji, izrazil, da se mora to vprašanje rešiti iz vidika pravice in možnosti. Nemčija naj samo toliko plača, kolikor premore. Najvažnejše je, prej ko mogoče priti do miru.

Pogajanja v Spaaju prekinjena.

LDU. Berlin, 6. (ČTU.) Kakor poročajo zadnje vesti, so bila pogajanja za premirje v Spaaju zaradi vprašanja nemškega trgovskega brodovja prekinjena. Kakor znano, so nemški zastopniki zahtevali, da so podpisane finančna in živilska pogodba, preden zapusti nemško brodovje pristanišča. Tej zahtevi pa ententa doslej ni ugodila.

Antanta vabi boljševike na konferenco.

LDU. Bern, 6. (ČTU.) Kakor doznajajo »Daily News«, poizkušajo zavezniki iznova privedi Rusijo do tega, da bi se udeležila predlagane konference.

Wilson odpotoval v Evropo.

LDU. New York, 5. Reuterjev urad poroča: Predsednik Wilson je davi odpotoval na ladiji »George Washington« v Francijo.

Boljševiška zarota v Odesi.

LDU. Bukarešta, 6. (ČTU.) V Odesi so razkrili boljševiško zaroto, ki je bila naperjena proti eksistenci Rumunske. Voditelj te zarote je rumunski socialist Bujor. Francoske oblasti so ga aretirale. Pri njem so našli pet milijonov rubljev, veliko množino anarhističnih letakov in municijo. Drugega voditelja te zarote, Goldsteina, so aretirali v Bukarešti. Pri njem so našli zaboj dinamita. Njegova naloga je bila, izvršiti v Bukarešti atentate.

Strah pred nemško revolucijo.

LDU. Pariz, 6. (DunKU. — Brezžično.) Armadna komisija zbornice je včeraj sprejela nastopno resolucijo: Z ozirom na nevarnost, ki bi lahko nastala za Francijo in za svetovni mir, če bi se dopuščalo Nemčiji nadaljevati svojo vojno industrijo in sploh dopuščalo, da je v posesti oboroženih sil, zahteva armadno poveljstvo zbornice od vlade, da nastopa pri mirovni konferenci na razorožitvi Nemčije.

Antantne bojne ladje v Hamburgu.

LDU. Ženeva, 6. (ČTU.) Kakor poroča »Echo de Paris« je došlo v hambursko luko več angleških, ameriških in francoskih bojnih ladij. Dohod antantnih bojnih ladij daje povod mnogoterim kombinacijam.

Rusija organizira Rdečo vojsko.

LDU. Curih, 6. (ČTU.) Iz poročil italijanskih listov o dogodkih na Ruskem izhaja, da vlada nadaljuje organizacijo velike Rdeče vojske. Rusija se oborožuje, kakor da bi pripravljala novo vojno. Več letnikov so zadnji teden vpoklicali. Razen tega so uvrstili vse brezposelne v armado. Ni še gotovo, koga bo Rdeča vojska najprej napadla, ali Nemčijo ali antanto.

Angleški poslanci zahtevajo odpoklicanje čet iz inozemstva.

LDU. Rotterdam, (ČTU.) V angleški poslanski zbornici so iznova zahtevali, naj se angleške čete takoj odpokličejo z inozemskih bojišč in zasadenih krajev. Zlasti so se izjavili proti navzočnosti angleških čet v Dobruđi.

Razno.

* **Zračna zveza med Dunajskim Novim mestom in Dunajem.** Iz Dun. Novega mesta poročajo: Tukajšnji letalci so začeli z rednim zračnim prometom med Dunajskim Novim mestom in Dunajem za osebe in blago. Cena vožnje je določena na 5 K za minuto, tako da bo stala vožnja, ki traja 15 minut, 75 kron za osebo. Letalci si seveda takega prepiha ne bodo mogli dovoliti.

* **Dolžnost zglastitve tuberkuloznih.** »Wiener Zeitung« prinaša odredbo državnega urada za ljudsko zdravje v Nemški Avstriji z ozirom na dolžnost oglašanja tuberkuloze. Po tej odredbi se mora naznaniti vsak slučaj smrti ali obolenja vsled tuberkuloze, pa naj bo to v javnih zavodih, azilih ali pri posamezniku. S tem hočejo prehiteti razširjenje te nesrečne bolezni. Tudi pri nas bi bilo treba, kaj ukreniti glede na zdravje državljanov SHS. V Sloveniji je bil nekaj ustanovljen urad za ljudsko zdravstvo. A bil je le ustanovljen, drugega v njem ničesar ne vemo. In ministrstvo v Belgradu, naj se vendar zgane! Čakamo že od novembra; torej polne štiri mesece, ni pa še ničesar...

* **Narodna straža na kolodvorih.** V mesecu januarju in februarju so narodne straže na dunajskih kolodvorih preprečile v 37 slučajih velike tatvine in v 32 slučajih plenitve. Pri tem so prijeli 132 civilistov, med njimi 12 dolgo iskanih vlomicev, približno 27 železničarjev, 5 vojakov, 27 narodnih stražnikov in 4 mestne rečarje, ki so jih izročili sodišču. V blagu so pobrali 9000 kg moke, 5000 kg sladkorja, 2000 kg marmelade, 298 kg mila, 192.000 svalčic, 520 smodk, 92 novih oblek in mnogo drugega blaga in vse to so izročili varstvenim uradom.

* **Nov komet.** Nova zvezda-repatica, ki so jo zapolili 23. novembra m. l., je — kot poročajo sedaj naknadno po računih astronomov J. Braeha in J. Fišer-Petersona — periodičen komet, ki obide sonce v 6,73 leta. Potem spada med Blelov komet, ki pride okoli sonca v 6,62 leta in pa Wolfov komet (odkrit marca 1834), ki obide sonce v 6,80 leta. Njegova pot se nagiba k ekliptiki za 5 stopinj ter 35 in četrto minute.

Aprovizacija.

Dovoz belega kruha iz Hrvatske, ki se prodaja v vojnih prodajalnah v Prešernovi ulici.

na Bregu in v Šolskem drevoredu, se v par dneh ustavi. Kdor želi belega kruha, naj si ga takoj nabavi v navedenih prodajalnah.

Prvi majnik.

Vse politične, strokovne in prosvetne organizacije, nadalje posamezni zaupniki krajev, kjer ni organizacije, naj javijo najkasneje do 15. marca na upravništvo »Nupreja«, koliko izvodov majskega spisa naroče.

Naznanjamo, da bo letošnja številka majskega spisa izšla v prav posebno odlični izdaji, trajne vrednosti. Velikost bo kot pri socialni reviji »Demokracija«. Ovitke bo tiskan v dveh barvah. Sodelovanje so nam obljubili naši najboljši pisatelji in umetniki.

Cena majskemu spisu se je radi izrednih stroškov za papir in druge tiskarske potrebsčine določila na 1 krono za iztis.

Vsak sodrug, vsaka biša si mora zagotoviti ta važni spis. Naročito ga vsi, ki čutite socialistično!

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Gospodinje, ne zamudite prilike!

ter si naročite za poskušnjo eden, dva ali več kosov dobrega pralnega mila 20%, ali 30% v kosih po 110 ali 200 gr. 20% pralno milo komad — 40 K 30% " " " " 120 " 38—40% " " " " 2 " in K 250 Istotam najfineje 66% milo za britje komad po K 2—.

Poštni zavitek 5 kg 30% pralnega mila franko povzette K 3270.

Razpošilja: tvr. Janko Pintar. Sp. Šiška, Ljubljana.

Na prodaj je **HARMONIKA** kromatična

z močnim okovanim mehkom, z 49 aluminijum glasovi (Primstimmen) in 89 basovi, fino izdelana, še malo rabljena. — Proda se tudi

— - - - - **trompeta** - - - - -

Polzve se pri Luciji Lamberger, Loke št. 178. Trbovlje l.

Miši, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje preizkušene radikalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za ščurke K 5; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 2; in K 4; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 150; prašek proti pernim ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošlila po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Pavel Jemc krojaški mojster v Sp. Šiški št. 22.

priporoča

svojo delavnico za napravo oblek po meri za gospode in dame proti točni postrežbi in zmernim cenam.

SADJEVEC, VINO in KISLO VODO razpošilja **A. OSET, p. GUŠTANJ.**

— Delniška glavnica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice: Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond i okroglo
K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira ararčne dobave in dovoline — aprovizacijske kredite —